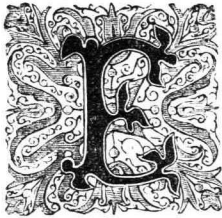

Η ΔΙΚΑΙΟΣΥΝΗ ΕΝ ΕΛΛΑΔΙ

ν Γαλλικῷ μουσεῖῳ ὑπάρχει πίναξ εικονίζων τὸν πρόεδρον Μ α τ θ α ῖ ο ν Μ ο λ ῆ μετὰ τοῦ δικαστηρίου αὐτοῦ ἐν τῷ μέσῳ μυρίων στασιαστῶν θηριωδῶς τεινόντων κατὰ τῆς κεφαλῆς αὐτοῦ μαχαίρας καὶ πελέκεις καὶ ὅμως ἰστάμενον ἀτρόμητον καὶ ἀπειλοῦντα ἐν ὀνόματι τοῦ νόμου τὴν τιμωρίαν τῶν στασιαστῶν. Ὁ πίναξ οὗτος πληροῖ τὴν καρδίαν χερᾶς καὶ μεγαλείου, ἀλλ' ἐν ταύτῳ ἐγείρει θχυμασμὸν πολλῶ ὑπέροτερον καὶ ὑψηλότερον τῆς ἐκπλήξεως, ἣν ἐμποιεῖ ἡ θέα στρατιώτου, ὅστις ἐν καιρῷ φοινικῆς μάχης μεθύων ἐκ φιλοπατρίας ἢ φιλοδοξίας σπεύδει νὰ παράσχη τοῖς ἄλλοις τὸν θάνατον, ὃν κατ' αὐτοῦ ἐντοξεύουσι. Καὶ ἀληθῶς, ὡς βεβαιῶ ἢ ἱστορία, ὁ πρόεδρος Μολῆ ἦν ἄξιός τοῦ ἐν τῷ μουσεῖῳ πίνακος. Ὁ καρδινάλιος δὲ Ῥετζεῖ εἶπε περὶ αὐτοῦ, ὅτι «ἤθελεν ἀποκαλέσει αὐτὸν καὶ αὐτοῦ τοῦ μεγάλου Γουσταβου καὶ αὐτοῦ τοῦ πολεμικωτάτου Κονδὲ γενναϊότερον, ἐὰν δὲν ἐφοβεῖτο μὴ θεωρηθῆ τοῦτο ὡς βλασφημία». — Ἀλλὰ τοιοῦτου εἶδους προσήλωσις εἰς τὸ δικαστικὸν καθήκον, ὠθοῦσα τὸν ἱερέα τῆς Θέμιδος εἰς τὴν θυσίαν τῆς ἰδίης ζωῆς χάριν αὐτοῦ, ἀξία αἰωνίου θχυμασμοῦ, δὲν δύναται νὰ διακρίνη ἢ ὀλιγίστους τῶν ἐπὶ τῶν δικαστικῶν ἐδωλίων καθεζομένων, καὶ κατὰ μακρὰ χρονικὰ διαλείματα. Ἀλλ' εὐτυχῶς εἰς ἐκπλήρωσιν εὐδόκιμον τῶν δικαστικῶν καθήκοντων δὲν εἶναι ἀείποτε ἀναγκαῖα ἢ θχυμαστὴ γενναιοψυχία τοῦ ἀτρομήτου Μολῆ. Ὡς ἐπὶ τὸ πολὺ ὁ δικαστὴς δύναται νὰ ἐκτελῇ ἀπαρχάτως τὸ δικαστικὸν αὐτοῦ καθήκον, οὐδένα διατρέχων κίνδυνον ζωῆς. Διατρέχει ὅμως ἄλλον κίνδυνον καθ' ἑκάστην ὁ ἀκέραιος δικαστὴς, τὸν κίνδυνον τῆς ἀπωλείας τῆς εὐνοίας τῶν ἰσχυ-

ρῶν· καὶ ὁ κίνδυνος οὗτος, ὁ τοσοῦτον συχνός, ὁ τοσοῦτον συνήθης, εἶναι ὁ μέγιστος τῆς δικαιοσύνης κίνδυνος. Κατὰ τούτου τοῦ κινδύνου πρέπει νὰ ἀσφαλίξῃ ἡ νομοθεσία τὸν δικαστὴν, ἂν θέλῃ νὰ σώσῃ τὴν δικαιοσύνην· ἡ ἀσφάλις δὲ αὕτη συνίσταται εἰς τὴν ἀσφάλισιν τῆς ἀνεξαρτησίας τοῦ δικαστοῦ.

Παρ' ἡμῖν ἐπεκράτησεν ἡ γνώμη, κατὰ τὴν ψήφισιν τοῦ Συντάγματος ἡμῶν, ὅτι ἡ καθιέρωσις τῆς δικαστικῆς ἰσοβιότητος ἀρκεῖ εἰς ἐξασφάλισιν τῆς ἀνεξαρτησίας τοῦ δικαστοῦ· ἀλλ' ἡ γνώμη αὕτη ἦν ἐντελῶς πεπλανημένη. Μακρὰ ἱστορικὴ πείρα τῶν Εὐρωπαϊκῶν ἐπικρατειῶν ἀπέδειξε τρανῶς, ὅτι ὅ,τι ἰδίως καταστρέφει τὴν ἀνεξαρτησίαν τῶν δημοσίων λειτουργῶν, καὶ μάλιστα τῶν δικαστικῶν, καὶ καθίστησιν αὐτοὺς ὑποτελεῖ ὄργανα τῶν ἐκνόμων ἀξιώσεων τῶν πολιτικῶς ἰσχυρότων εἶναι οὐχὶ ὁ φόβος τῆς ἀπολύσεως, (διότι ὡς ἐπὶ τὸ πολὺ ἐν ταῖς εὐνομουμέναις πῶς ἐπικρατεῖαι αἱ δικασταὶ ἄγαν σπανίως ἀπολύονται, καὶ ἄνευ τῆς συνταγματικῆς ἀσφαλείας τῆς ἰσοβιότητος), ἀλλὰ πρὸ πάντων καὶ κυρίως ὁ φόβος τῆς μὴ προαγωγῆς αὐτῶν· κάμπτει δὲ ὅπωςδὴποτε τὴν εὐστάθειαν αὐτῶν συνηθέστατα καὶ ὁ φόβος τῆς μεταθέσεως. Ὁ πρωτοδικὴς ἀτενίζει εἰς τὴν θέσιν τοῦ ἐφέτου ἢ τὴν τοῦ προέδρου τῶν πρωτοδικῶν, οὗτος δὲ εἰς τὴν τοῦ ἀρεοπαγίτου· ἐκεῖνος εἰς τὴν τὸν προέδρου τῶν Ἐφετῶν, ὅστις πάλιν ἐποφθαλμιεῖ εἰς τὴν τοῦ Προέδρου τοῦ Ἀρείου Πάγου, (ἀποβλέποντος καὶ τούτου εἰς τὸ ἀξίωμα τοῦ Γερουσιαστοῦ, ἐν αἷς πολιτεῖαις ὑπάρχει ἀναγκαιτικὸν ἰσόβιον σῶμα Γερουσίας, ὡς ἄλλοτε ἐν Ἑλλάδι). Πῶς δὲ ὑπάλληλος, ἀλλ' ἰδίως αἱ ἐπίτροποι θεωροῦσιν ἴσα δυναμένην τῇ ἀπολύσει τὴν μετάθεσιν, διότι ἐπιβαρύνει αὐτοὺς διὰ μεγάλων δαπανῶν, πρὸς δὲ ἀποσπᾶ αὐτοὺς τῶν βιωτικῶν ἔξεων, ἕς ἐκτήσαντο διατρίψαντες ἐπὶ μακρὸν ἐν τινι πόλει· διὰ τοῦτο δὲ ἀναγκάζονται νὰ ποθῶσι τὴν ἐν ἁρμονίᾳ πρὸς τὴν ἐκάστοτε κυβερνήσιν καὶ τοὺς παρ' αὐτῇ ἰσχυόντας πολιτευομένους διαβίωσιν καὶ νὰ ὑποχωρῶσιν ἔστιν ὅτε ἡ συνήθως εἰς τὰς ἀξιώσεις αὐτῶν. Ὅθεν ἀνάγκη πρὸς τελείαν ἀσφάλειαν τῆς ἀνεξαρτησίας τοῦ δικαστοῦ νὰ ἀποτραπῇ διὰ καταλλήλων νομοθετημάτων ἔνθεν μὲν ὁ φόβος τῆς ὑπὸ τῆς κυβερνήσεως μεταθέσεως, ἔνθεν δὲ ὁ φόβος τῆς ματαιώσεως τῶν δικαίων ἀξιώσεων προαγωγῆς. Ἄνευ τῆς ἀσφαλείας ταύτης δικαστικῆς ἀνεξαρτησία δὲν ὑπάρχει καὶ δικαιοσύνη μὴ στηριζομένη

ἐπὶ δικαστικῆς ἀνεξαρτησίας εἶναι ψεῦδος, κούφη σκιά, μυθολογικὴ χίμαιρα. —

Ἐν Ἀγγλίᾳ ἐπικρατεῖ ἀληθῆς δικαστικὴ ἀνεξαρτησία, διότι οὐδὲ φόβος προαγωγῆς οὐδ' ἐλπίς μεταθέσεως δύναται νὰ συμβαδίσῃ μετὰ τοῦ ἐκεῖ δεσπόζοντος δικαστικοῦ συστήματος. Κατὰ τὸ ἀγγλικὸν δικαστηριακὸν σύστημα αἱ διὰ τῆς τελευταίας τῶν μελῶν τῶν τριῶν ἀνωτέρων δικαστηρίων κενούμεναι θέσεις συμπληροῦνται διὰ τοῦ διορισμοῦ τῶν ἐπισημοτάτων καὶ πρεσβυτάτων δικηγόρων· ὅθεν οὐδὲν δύναται νὰ ἐλπίσῃ ἢ νὰ φοβηθῇ ὁ ἄγγλος δικαστής. Ἀλλ' ἢ ἐν Ἀγγλίᾳ δικαστηριακὴ ὀργάνωσις εἶναι πάνυ διάφορος τῆς τῶν ἄλλων Εὐρωπαϊκῶν ἐπικρατειῶν καὶ ἐπομένως καὶ τῆς κατὰ τὸ γαλλο-γερμανικὸν σύστημα κατασκευασθείσης ἡμετέρας ὀργανώσεως. — Ἐν τῇ Βελγικῇ ἐπικρατεῖα ἡ δικαστικὴ εἶναι παντελῶς ἀμετάθετος, ἐπιτροπομένης μόνον τῆς ἀμοιβαίας τῶν δικαστῶν μεταθέσεως ἐπὶ τῇ κοινῇ ἀπαιτήσει αὐτῶν τῶν μετατιθεμένων· ὅθεν ὁ ἐκ τοῦ φόβου τῆς μεταθέσεως κίνδυνος υποδουλώσεως τοῦ δικαστοῦ εἰς παραβόλους πολιτικὰς καὶ κομματικὰς ἀξιώσεις οὐδαμῶς καὶ ἐκεῖ ὑπάρχει. Ἀλλὰ καὶ ὁ ἐκ τοῦ φόβου ἀδίκου παραγκωνισμοῦ τῆς προαγωγῆς τοῦ δικαστοῦ κίνδυνος εἶναι ἐλάχιστος, διότι οἱ μὲν τῶν Πρωτοδικῶν Πρόεδροι καὶ οἱ Ἐφέται διορίζονται ἐκ δύο διπλῶν καταλόγων, ὧν τὸν μὲν ἕνα ὑποβάλλει τὸ ἀρμόδιον Ἐφετεῖον, τὸν δὲ ἄλλον τὰ ἀρμόδια ἐπαρχικὰ συμβούλια, οἱ δὲ ἀρεσπαγίται ἐκ δύο διπλῶν καταλόγων καθυποβαλλομένων, τοῦ μὲν ὑπὸ τοῦ Ἀρείου Πάγου, τοῦ δὲ ὑπὸ τῆς Γερουσίας, οἱ δὲ Πρόεδροι τοῦ Ἀρείου Πάγου καὶ τῶν Ἐφετειῶν ἐκλέγονται ὑπ' αὐτῶν τῶν δικαστικῶν σωμάτων, ὧν πρόκειται νὰ προεδρεύσωσι. Τὸ Βελγικὸν τοῦτο σύστημα τοσοῦτον εὐδοκίμησεν ἐν τῇ γενετείρᾳ αὐτοῦ πολιτεῖα, ὥστε πάντες σχεδὸν οἱ δόκιμοι Γάλλοι πολιτικοὶ συγγραφεῖς, οἷον Laboulaye, Prévoist Paradol, Jules Simon κτλ. μιᾶ φωνῇ ὑπέδειξαν ὡς ἄξιον μιμήσεως τοῖς συμπολίταις αὐτῶν. — Ἐν Γερμανίᾳ τέλος, καὶ ἰδίως ἐν Πρωσίᾳ, τὴν ἀνωτάτην πειθαρχικὴν δικαιοδοσίαν ἐπὶ τῶν δικαστῶν ἀσχεῖ τὸ ἀκρωτικόν, οὐδ' ἀποφάσεως δύναται μόνον νὰ ἀπολυθῇ ἢ νὰ μετακτεθῇ δικαστής. Παρ' ἡμῖν ὅμως ἀτυχῶς ἄχρι τοῦ νῦν καὶ τὸ τῆς προαγωγῆς δικαίωμα μεταξὺ τῶν ἐχόντων ὀρισμένων ἐτῶν δικαστικὴν ὑπηρεσίαν καὶ τὸ τῆς αὐτογνώμονος μετα-

θέσεως διατηροῦνται ἔτι ἀκέραια εἰς χεῖρας τῆς κυβερνήσεως. Διὰ τοῦτο, εἰ καὶ τὰ νόματα τοῦ Ἑλικῶνος ἐκχέονται ἐν τῷ νῦν παρ' ἡμῖν πολλῶ ἀφθονώτερα ἢ ἄλλοτε, καρκινοβοταεῖ ἔτι ἐν τούτοις ἡ δικαιοσύνη καὶ οὐχὶ παντάπασι σπανίως ἐκδίδονται ἀποφάσεις, ποιητικαὶ πρὸ πάντων, καθ' ὑπαγόρευσιν τῶν ἰσχυρῶν, ἐκ τούτου δὲ διακλονεῖται ἔτι τὸ κοινοβουλευτικὸν πολίτευμα. Τὸ ἐπ' ἐμοί, πρεσβέων ἀδιστάκτως τὸ κατεπειγόντως ἀναγκαῖον τῆς ὀλοσχεροῦς ἀσφαλείας τῆς δικαστικῆς ἀνεξαρτησίας, ὑπέβαλον κατὰ τὴν προλαβοῦσαν βουλευτικὴν περίουδον καὶ νομοσχέδιον, δι' οὗ προὔτεινετο ἡ κατὰ τριετιάν τοποθέτησις ἀπάντων τῶν δικαστῶν ἐν αἰς δικαστικῆς περιφερείας ἤθελεν ὑποδείξει ὁ κληρὸς, τελομένης τῆς κληρώσεως ὑπὸ τοῦ δικαστηρίου τοῦ Ἀρείου Πάγου ἐν δημοσίᾳ συνεδριάσει. Τὴν διὰ τῆς προτάσεως δὲ ταύτης ἐξενεχθεῖσαν γνώμην μου ἡσπάζετο ὁμοθυμῶς ἡ πέρουσι συσταθεῖσα ὑπὸ τοῦ τμήματος τῶν Νομικῶν καὶ Πολιτικῶν Ἐπισημῶν τοῦ συλλόγου Παρνασσοῦ Ἐπιτροπή, ἣς μέλη ἀπετέλουν οὐ μόνον ἔγκριτοι δικηγόροι καὶ ἀνώτεροι δικαστικοὶ λειτουργοί, ἀλλὰ καὶ αὐτὸς ὁ Γενικὸς Γραμματεὺς τοῦ ἐπὶ τῆς Δικαιοσύνης Ὑπουργείου, ὁ ἐπὶ μακρὰν σειρὰν ἐτῶν ὑπηρετῶν ἐν τῷ ὑπουργείῳ καὶ κατέχων ἐπομένως εἴπερ τις καὶ ἄλλος μακρὰν ὑπηρεσιακὴν πείραν. — Ἄλλ' εἴτε κατὰ τὸ σύστημα τοῦτο, εἴτε κατὰ τὸ σύστημα τὸ πρωσσικόν, εἴτε κατὰ τὸ σύστημα τὸ βελγικόν, ἀνάγκη ὀπωσδήποτε ταχίστη νὰ χειραφετηθῶσιν οἱ δικασταὶ ἀπὸ τοῦ ζυγοῦ τῆς κυβερνητικῆς ἐξουσίας τῆς μεταθέσεως. Ὡς εἴπομεν καὶ πρότερον, ἡ πείρα ἀπέδειξεν, ὅτι ὁ πόθος τῆς κατὰ προτίμησιν διατριβῆς ἐν τούτῳ ἢ ἐκείνῳ τῷ νομῶ ἢ ὁ φόβος τῆς ματαιώσεως τοῦ πόθου τούτου δύναται πολλάκις νὰ ἐκτρέψῃ τὸν δικαστὴν τοῦ καθήκοντος· ἀναμφισβήτητον δέ, ὅτι πρέπει πᾶσα ἰσχύς τῆς ἐκτελεστικῆς ἐπὶ τὴν δικαστικὴν ἐξουσίαν νὰ ἐξαφανισθῇ, διότι οὐ μόνον ἰδιαιτέρην ἐξουσίαν ἐν τῇ συνταγματικῇ τῶν ἐξουσιῶν διακρίσει ἀποτελεῖ ἡ δικαστικὴ ἐξουσία, ἀλλ' εἶναι προσέτι ὁ μόνος εὐγρήγορος καὶ ἀληθινὸς φύλαξ τῶν πολιτικῶν ἐλευθεριῶν καὶ ὁ ἰσχυρότατος προμαχῶν τῶν ἀντιπροσωπικῶν πολιτευμάτων κατὰ τῆς δεσποτείας, οὐ ἔνεκα καὶ ἀνετέθησαν αὐτῇ λίαν ἐλλόγως πολλὰ δικαιώματα καὶ πολλὰ πράξεις ἀσφαλιστικαὶ τῶν πολιτικῶν δικαιωμάτων τῶν πολιτῶν καὶ ἐν ἄλλοις καὶ ἡ ἐκδίκασις τῶν δημοτικῶν ἐκλογῶν, προὔ-

ποτιθέσθαι ἀναγκάσιως τὴν ἀφαιρέσιν τοῦ δικαιοῦματος τῆς μεταθέσεως ἀπὸ τῶν χειρῶν τῆς ἐκτελεστικῆς ἐξουσίας.

Ἄλλ' ἀνάγκη πρὸ πάντων νὰ ἐξαφανισθῇ ἡ διὰ τῶν πολιτικῶν μέσων προαγωγή τῶν τῆς Θέμιδος λειτουργῶν. Ὡς ἀνωτέρω παρετηρήσαμεν, κυρίως παρεκτρέπει τὸν δικαστὴν ἡ ἐπιζητούμενη ὑπ' αὐτοῦ προαγωγή, ἀναγκάζουσα συνηθέστατα νὰ κύπτῃ πολλάκις εἰς τὰς ἀξιώσεις τῶν ἰσχυόντων ἢ ἰσχυσόντων. Πρὸ παντός λοιπὸν ἀνάγκη νὰ ἐκλίπῃ ἡ περὶ τὴν προαγωγὴν δύναμις τῆς ἐκτελεστικῆς ἐξουσίας. Ἡ τοῦ νομικοῦ τμήματος τοῦ Πανεπιστοῦ ἐπιτροπὴ προέτεινε πέρυσι διὰ τῆς ἐκθέσεως αὐτῆς νὰ καθιερωθῇ, ὅτι 1) κενουμένης μὲν θέσεως ἐφέτου, ἀντιεσαγγελέως πρὸ ἐφέταις καὶ προέδρου ἢ εἰσαγγελέως Πρωτοδικῶν, δέον νὰ προτείνῃ εἰς πλήρωσιν αὐτῆς ἓνα ὑποψήφιον μετὰ τῶν κεκτημένων τὰ νόμιμα προσόντα δικαστῶν ἢ δικηγόρων ἕκαστον τῶν Ἐφετείων, νὰ ἐκλέγῃ δὲ μετὰ τῶν προταθέντων ὑποψηφίων ἓνα τὸ ἐπὶ τῆς Δικαιοσύνης ὑπουργεῖον· ἀλλὰ νὰ ὑποχρεοῦται τὸ ὑπουργεῖον νὰ διορίσῃ τὸν ὑπὸ δύο τυχόν ἐκ τῶν Ἐφετείων ὑποδειχθέντα εἰς πλήρωσιν αὐτῆς, ἂν συμπέσῃ εἰς τὸ αὐτὸ πρόσωπον ἡ ἐκλογή αὐτῶν· 2) κενουμένης δὲ θέσεως Ἀραιοπαγίτου ἢ ἀντιεσαγγελέως πρὸς τῷ Ἀρείῳ Πάγῳ καὶ προέδρου ἢ εἰσαγγελέως Ἐφετῶν, δέον νὰ διορίζηται ὁ ὑπὸ τῆς ὀλομελείας τοῦ δικαστηρίου τοῦ Ἀρείου Πάγου ὑποδειχθησόμενος· 3) κενουμένης δὲ θέσεως προέδρου, εἰσαγγελέως ἢ ἀντιπροέδρου τοῦ Ἀρείου Πάγου, νὰ προτείνωσιν ἄνα ἓνα ὑποψήφιον ἕκαστον τῶν Ἐφετείων καὶ ὁ Ἄρειος Πάγος, νὰ ἐκλέγῃ δὲ τὸν διορισθησόμενον τὸ ὑπουργικὸν συμβούλιον· νὰ ὑποχρεοῦται ὅμως τὸ Ὑπουργεῖον νὰ προκαλῆ τὸν διορισμὸν τοῦ τυχόν συγκεντρώσαντος τὴν ὑποψηφιότητα δύο ἐκ τῶν ἐξ τούτων δικαστικῶν σωμάτων. Τὸ ἐρ' ἡμῖν φρονοῦμεν, ὅτι τὸ σύστημα τοῦτο ἀσφαλίξει ὅσον ἐνδέχεται τὴν περὶ τὸ καθῆκον ἀνεξαρτησίαν τῶν δικαστικῶν λειτουργῶν, ἐμπνέον γενικῶς τὴν πεποιθήσιν, ὅτι ἡ πολιτικὴ ἡκίστα δύναται νὰ συντελέσῃ εἰς τὴν παραγκλώνισιν αὐτῶν, ἐκπληροῦντων πιστῶς καὶ ἀκριβῶς τὸ ἐκυτῶν καθῆκον. Ἄλλ' ὁπωςδὴποτε ἀνάγκη, καὶ ἀνάγκη κατεπείγουσα, νὰ ἐξαφανισθῇ τὸ σύστημα τῆς κυβερνητικῆς παντοκρατορίας περὶ τὸν προδιβασμὸν τῶν δικαστικῶν λειτουργῶν, ὅπερ ἐξολοθρεύει ὀλοτελῶς τὴν κυριότητα βλάσιν τῆς δικαιοσύνης, τὴν τῆς δικαστικῆς ἀνεξαρτησίας.

Ἄλλ' οἱ εἰσαγγελεῖς καὶ ἀντεισαγγελεῖς οὐδ' αὐτὴν κἄν τὴν ἀπὸ τῆς μονιμότητος ἀνεπαρκῆ ἀνεξαρτησίαν κέκτηνται· διὸ οὐδὲ τὸ ἀνατεθειμένον αὐτοῖς καθῆκον ὑπὸ τοῦ Ὀργανιστικοῦ τῶν Δικαστηρίων νόμου τῆς πειθαρχικῆς ἐπὶ τῶν δικαστῶν ἐπιβλέψεως τολμῶσι νὰ ἀσκήσωσι, οὐδὲ τὰ τοῦ δημοσίου κατηγοροῦ καθήκοντα νὰ ἐκπληρώσωσι θαρραλέως καὶ ἀκριβῶς. Ἡ ἐπιτροπὴ τοῦ νομικοῦ τμήματος τοῦ Παρνασσοῦ εἶχε προτείνει κατὰ τὸ προλαβὸν ἔτος νὰ καθιερωθῆ νομοθετικῶς τὸ ὀριστικῶς μὲν μόνιμον τοῦ παρὰ τῶ ἀνωτάτῳ δικαστηρίῳ Εἰσαγγελείας, ἡ ἐγγύησις δὲ διὰ τοὺς λοιπούς, ὅτι δὲν δύνανται νὰ ἀπολυθῶσιν ἄνευ τῆς συγκαταθέσεως τῶν προϊσταμένων δικαστηρίων, συνεδριαζόντων ἐν ὀλομελείᾳ· εἶχεν ὡσαύτως προτείνει νὰ περιορισθῆ τὸ τῆς μεταθέσεως αὐτῶν δικαίωμα, ὑποβαλλόμενον εἰς τὸν ὅρον τῆς ἡτιολογημένης συγκαταθέσεως τῶν προϊσταμένων εἰσαγγελέων, προσκρωμένης εἰς τὸ περὶ μεταθέσεως διάταγμα καὶ δημοσιευομένης διὰ τῆς ἐφημερίδος τῆς κυβερνήσεως. Οὐδεμίαν ἀμφιβολίαν, ὅτι ἡ νομοθετικὴ καθιέρωσις τῶν τῆς Ἐπιτροπῆς προτάσεων ἤθελε καταστήσει κατὰ τὸ μᾶλλον καὶ ἥττον ἀνεξαρτήτους τοὺς Εἰσαγγελεῖς, καὶ κατ' ἀκολουσίαν ἤθελε καταστήσει κατὰ τὸ πλεῖστον ἀλήθειαν τὴν ποινικὴν δικαιοσύνην, ἥτις ἐν τῶ παρόντι δύναται μᾶλλον νὰ θεωρηθῆ λόγος κενός. Ὁ νῦν διευθύνων τὸ ὑπουργεῖον τῆς Δικαιοσύνης δὲν ἀπεδέξατο μὲν τὴν γνώμην τῆς εἰρημένης Ἐπιτροπῆς, ἀλλ' οὐχ ἥττον ὑπέβλεπεν ἐν τῇ ληξιάσῃ Συνόδῳ νομοσχέδιον, καθ' ὃ δὲν ἀπολύονται οἱ εἰσαγγελικοὶ λειτουργοὶ εἰμὴ τῇ γνωμοδοτήσει τοῦ ὑπουργικοῦ συμβουλίου, ἀποφαινομένου ἐπὶ τῇ ἐγγράφῳ ἐκθέσει τοῦ ἐπὶ τῆς Δικαιοσύνης ὑπουργοῦ, μνημονευομένη ἐν τῶ τῆς πύσεως διατάγματι. Τὸ νομοσχέδιον τοῦτο ἡκιστα ἠδύνατο νὰ ἀσφαλίσῃ τὴν εἰσαγγελικὴν ἀνεξαρτησίαν· ἀλλ' οὐχ ἥττον δὲν κατωρθώθη καὶ τοῦτο νὰ συζητηθῆ καὶ νὰ ψηφισθῆ, οὕτω δὲ αἱ εἰσαγγελικαὶ ἀρχαὶ διατελοῦσιν ἔτι ὡς πρότερον ἔρμαιον κατὰ τὸ πλεῖστον τῶν ἰσχυόντων. Ἐκ τούτου δὲ κυρίως προέρχεται, ὅτι δὲν λειτουργεῖ παρ' ἡμῖν προσηκόντως ἡ ποινικὴ δικαιοσύνη· ὅτι ἐν πολλαῖς ἐπαρχίαις ἐκπορευόνται ἔτι αἱ κάλπαι κατὰ τὰς βουλευτικὰς καὶ δημοτικὰς ἐκλογάς· ὅτι αὐξάνεται ὀσημέραι ὁ ἀριθμὸς τῶν πλημμελημάτων καὶ κακούργημάτων· ὅτι οἱ δημόσιοι λειτουργοὶ οὐ δένα ἔχουσι χαλινὸν ἐν τῇ ἐπιδρομῇ κατὰ τῶν δημοσίων συμφερόν·

των· ὅτι τὰ ὄργανα τῆς ἐξουσίας διαπράττουσι μυρία ἀδικήματα, πίεσεις καταπληκτικᾶς, ὄργανα φρικώδη ἐναντίον τῶν πολιτῶν.

Καὶ ταῦτα μὲν περὶ τῆς ἀνάγκης τῆς ἀσφαλίσεως τῆς δικαστικῆς καὶ εἰσαγγελικῆς ἀνεξαρτησίας. Ἄλλὰ πρὸς ἀκριβῆ καὶ ἀποτελεσματικὴν τῆς δικαιοσύνης ἀπονομὴν δὲν ἐξαρκεῖ αὕτη καὶ μόνη· ἀπαιτεῖται προσέτι καὶ ὁ ζήλος καὶ ἡ ἐπιμέλεια περὶ τὴν ἐκπλήρωσιν τῶν δικαστικῶν καθηκόντων. Καὶ συντελεῖ μὲν μεγάλως εἰς τὴν ὑπόθαλψιν τοῦ τῶν δικαστῶν ζήλου ἡ ἐποπτεία τῶν εἰσαγγελέων, προκαλούντων τὴν ἐπιβολὴν τῶν νενομισμένων πειθαρχικῶν ποινῶν· ὅθεν καὶ εἰς τοῦτο συμβάλλεται τὰ μάλιστα ἡ προτεινομένη ἀνεξαρτησία τῶν Εἰσαγγελικῶν λειτουργῶν· ἀλλ' οὐχ ἦττον τὰ μέγιστα ἤθελε συντελέσει εἰς τὴν ἐπιμελεστέραν καὶ ἀκριβεστέραν τοῦ δικαστικοῦ καθήκοντος ἐκπλήρωσιν ἢ συμπλήρωσις τῶν περὶ τούτου διατάξεων τοῦ Ὁργανισμοῦ τῶν Δικαστηρίων.--Ἡ ἐπιτροπὴ τοῦ νομικοῦ τμήματος τοῦ Παρνακσοῦ εἶχεν ὑποστηρίξει πέρυσι διὰ τῆς ἐκθέσεως αὐτῆς, ὅτι δεόν νὰ ὀρισθῶσι προθεσμίαι εἰς τὴν ἐκπλήρωσιν τῶν σπουδαιοτέρων εἰσαγγελικῶν καὶ δικαστικῶν ἔργων, ὧν ἡ παραμέλησις προσῆκον νὰ ἐπιφέρῃ α) μὲν ποινικὴν καταδίωξιν, ἀντιθεμένην εἰς τὴν ἐνέργειαν τοῦ ἐνδιαφερομένου, β) δὲ ἀπόλυσιν διαρκῆ τοῦ ἀμελήσαντος ἐκ τῆς ὑπηρεσίας ἐπὶ τῇ ἀποφάσει τοῦ Ἀρείου Πάγου ἢ τῶν Ἐφετῶν· εἰδικώτερον δὲ εἶχε προτείνει νὰ ἐπάγῃ τὴν ποινικὴν καταδίωξιν κατὰ τοῦ παρὰ Πρωτοδικαίας Εἰσαγγελέως ἢ παραμέλησις τοῦ ἀναθετοῦ αὐτῷ καθήκοντος, νὰ συντάσῃ ἔκθεσιν κατὰ πᾶσαν τριμηνίαν περὶ τῆς καταστάσεως τῶν ἐν τῇ δικαιοδοσίᾳ αὐτοῦ πρωτοδικείων νὰ βεβαιῶσιν δὲ ἐν αὐτῇ τὰ πειθαρχικὰ παραπτώματα τῶν τε ἄλλων δικαστικῶν λειτουργῶν καὶ τῶν πρωτοδικῶν, νὰ διαβιβάσῃ δὲ ταύτην ἀνυπερθέτως εἰς τὸν προϋστάμενον εἰσαγγελέα τῶν Ἐφετῶν, νὰ ἐπάγῃ δὲ ὡσαύτως καὶ ποινικὴν καταδίωξιν κατὰ τοῦ παρ' Ἐφέταις Εἰσαγγελέως ἢ παραμέλησις τοῦ ἀναθετοῦ αὐτῷ καθήκοντος νὰ ἐνεργῇ ἐν ὀρισμένη προθεμίᾳ ὅ,τι δεῖ ἐπὶ τῶν ἐκθέσεων τῶν παρὰ πρωτοδικαίας εἰσαγγελέων, πρὸς δὲ τοῦ ἀναθετοῦ αὐτῷ καθήκοντος νὰ ἐπισκέπτηται καθ' ὀρισμένα διαλείμματα τὰ ἐν τῇ περιφερείᾳ αὐτοῦ πρωτοδικεῖα, ἐξετάσῃ κατὰ πόσον συνμορφώθη πρὸς τὸ προμνημονευθὲν αὐτοῦ καθήκον ὁ παρὰ πρωτοδικαίας εἰσαγγελεὺς καὶ ἐνεργῇ τὰ προσήκοντα κατ' αὐτοῦ, ἀμελήσαντος τυχὸν τοῦ καθή-

κοντος· πρὸς δὲ νὰ δημοσιεύωνται ἅπασαι αἱ εἰσαγγελικαὶ ἐκθέσεις ἅμα τῇ καταρτίσει αὐτῶν διὰ τῆς Ἐφημερίδος τῆς Κυβερνήσεως. — Παραπλησίως δὲ πρὸς τὰς ιδέας ταύτας κατηρτίσθη ὑπὸ τοῦ ἐπὶ τῆς Δικαιοσύνης Ὑπουργείου νομοσχέδιον, καθ' ὃ ἕκαστος τῶν εἰσαγγελέων ὀφείλει (ἄνευ ὅμως ὠρισμένης ποινικῆς εὐθύνης) νὰ ἐπισκέπτηται ἐντὸς τοῦ πρώτου δεκαημέρου ἀπὸ τῆς λήξεως ἐκάστης τριμηνίας τὸ γραφεῖον τοῦ παρ' ᾧ διατελεῖ δικαστηρίου καὶ νὰ βεβαιωσὶ δι' ἐκθέσεως ἂν ἐγκαίρως ἐκδίδωνται καὶ καταρτιζονται αἱ ἀποφάσεις καὶ τὰ βουλευμάτων καὶ τίνες αἱ ἀνακαλυπτόμεναι παραβιάσεις καὶ ἐλλείψεις καὶ τίνες οἱ εὐθυνόμενοι ἐπὶ ταύταις, ὀφείλουσι δὲ οἱ παρ' Ἐφέταις Εἰσαγγελεῖς νὰ ἐπισκέπτωνται ἐνιαυσίως κατὰ τοὺς θερινοὺς μῆνας τὰ ἐν τῇ περιφερείᾳ τοῦ Ἐφετείου γραφεῖα τῶν Πρωτοδικείων, τῶν παρὰ Πρωτοδικαῖς Εἰσαγγελέων καὶ τῶν ἀνακριτῶν καὶ νὰ βεβαιωσὶ δι' ἐκθέσεως πᾶσαν παράβασιν, πᾶσαι δὲ αἱ εἰσαγγελικαὶ ἐκθέσεις δημοσιεύονται κατὰ τρίμηνον ἐν ἰδίῳ τεύχει ὑπὸ τοῦ ἐπὶ τῆς Δικαιοσύνης Ὑπουργείου. Ἄλλὰ καὶ τὸ νομοσχέδιον τοῦτο, ὅπερ ἐξωθέλισε μὲν τὴν ἀναγραφὴν τῆς ποινικῆς καταδιώξεως, ἣν εἶχε προτείνει τοῦ νομικοῦ τμήματος ἡ Ἐπιτροπὴ, ἀλλὰ καὶ οὕτως ὅπωςδῆποτε ἐχρησίμευέ πως εἰς ἀναζωπύρησιν τινα τοῦ περὶ τὸ καθήκον ζήλου, ἂν ἐψηφίζετο, ἔμεινεν ἀψηφιστον, καὶ διατελεῖ ἐπομένως ἡ δικαιοσύνη καὶ κατὰ τοῦτο ἐν ᾧ σημείῳ καὶ πρότερον, καὶ ἀδεῶς οἱ λειτουργοὶ αὐτῆς ἀμελοῦσι καὶ νῦν τῆς ἐκπληρώσεως τοῦ καθήκοντος αὐτῶν.

Μία οὐχ ἥττον τῶν πρωτίστων καὶ ἀναγκαιοτάτων δικαστικῶν μεταρρυθμίσεων εἶναι ἡ τοῦ θεσμοῦ περὶ ἐνόρκων. — Διὰ τοῦ ἄρθρου 45 ὀρίζων ὁ παρ' ἡμῶν Ὁργανισμὸς τῶν Δικαστηρίων τὰ προσόντα τῶν ἐνόρκων, κηρύττει ἱκανοὺς εἰς ἐκπλήρωσιν τῶν ὀρκωτικῶν καθήκοντων τοὺς ἡμεδαποὺς «ὄσων τὰ ἀκίνητα κτήματα τιμῶνται τοῦλάχιστον πεντακισχιλίων δραχμῶν ἢ ὅσοι ἔχουσιν εἰσόδημα τοῦλάχιστον χιλίων δραχμῶν». Ἐπελθὼν δὲ τὸ ἀπὸ 22 Ἰανουαρίου 1837 διάταγμα, ὀρίζει, ὅτι «ἐὰν πρὸς ἀπάρτισιν τοῦ καταλόγου τῶν ἐνόρκων δὲν εὑρεθῶσιν ἱκανοὶ κάτοικοι, ἔχοντες τὰ προσόντα τοῦ ἐνόρκου, ὁ κατάλογος συμπληροῦται διὰ τῶν μᾶλλον φορολογουμένων καὶ ἄλλων αἰρεσιμῶν πολιτῶν». Οὕτω δὲ δύναται νὰ ἐκπληρώσων ἐνόρκου καθήκοντα καὶ παντελῶς ἀγράμματα,

ἀνθρωπίσκοι, οὐδὲ νὰ ἀντιληφθῶσι δυνάμενοι τῶν δικαζομένων ὑποθέσεων, καὶ παντάπασι πειναλέα ἀνδρεία, ἀντὶ ὀλίγων κερματίων δυνάμενοι νὰ πωλήσωσι τὴν δικαστικὴν αὐτῶν ψῆφον, ἐὰν θεωρηθῶσιν αἰρέσιμοι πολῖται! Ὁ δὲ ἀπὸ 9 Ἰουλίου 1348 νόμος περὶ τῶν καταλόγων καὶ τῶν ἐκλογῶν τῶν ἐνόρκων ἀνέθηκε τὴν ἀρχικὴν μὲν τοῦ καταλόγου ἐκάστου δήμου σύνταξιν εἰς τὸν δήμαρχον αὐτοῦ, τὴν δὲ γενικὴν ἀναθεώρησιν τῶν ἐπαρχιακῶν καταλόγων εἰς τὸν προϊστάμενον νομάρχην καὶ διέταξε τὴν μετὰ τὴν ἀναθεώρησιν ἔκθεσιν αὐτῶν εἰς τὴν πρωτεύουσαν ἐκάστου δήμου, ἐπέτρεψε δὲ εἰς τὰ ἐπαρχιακὰ συμβούλια καὶ εἰς τὸν νομάρχην τὴν ἐκλογὴν τῶν ἐνόρκων τοῦ ἔτους μεταξὺ τῶν ἐν τῷ καταλόγῳ. Ἄλλ' ὡς γνωστὸν, οἱ μὲν δήμαρχοι οὐδεμίαν καταβάλλουσι προσοχὴν εἰς τὴν ἐγγραφήν τῶν ἱκανῶν καὶ τὴν διαγραφὴν τῶν ἀνικάνων, οἱ δὲ κατάλογοι εἰκονικῶς ἐκτίθηται καὶ εἰκονικῶς ἐπιθεωροῦνται, τὸ δὲ φθβερώτατον οἱ Νομάρχαι καὶ τὰ ἐπαρχιακὰ συμβούλια, χαριζόμενοι εἰς φιλικὰς συστάσεις καὶ ἀξιώσεις, ἐκλέγουσιν ὡς ἐπὶ τὸ πολὺ τοὺς χειρίστους, ἕνεκα δὲ τούτου πλημμυροῦσι συνήθως ἐν ταῖς τῶν ἐνόρκων καταλόγοις παντελῶς ἀμαθεῖς καὶ ἀκτήμονες πολῖται, καταχρηστικώτατα ἀπονέμοντες τὴν ὑπάτην ποινικὴν δικαιοσύνην. Ἐκ τούτου προήλθε κυριώτατα, ὅτι τὰ κακουργήματα πολλαπλασιάζονται ἡμέρα τῇ ἡμέρᾳ, τὴν προχώρησιν ὁσημέραι ποιεῖται ἡ χαλάρωσις τοῦ αἰσθήματος τῆς δικαιοσύνης ἐπὶ μεγίστη ζημίᾳ τῆς κοινωνικῆς καὶ πολιτικῆς εὐημερίας.

Πρὸ ἱκανῶν ἐτῶν δι' ἐπιστημονικῆς συγγραφῆς ὑπεστήριξατὸ ἐπεὶ-
γον τῆς μεταβολῆς τοῦ θεσμοῦ τῶν ἐνόρκων, ἀξιώσας ἔνθεν μὲν νὰ
τυγχάνωσιν ὑποψηφιότητος διὰ τοῦ ἐνόρκου τὸ ἀξίωμα μόνον οἱ διὰ
τὴν παρουσίαν ἢ τὸ ἐπάγγελμα αὐτῶν παρέχοντες μείζονας ἐγγυήσεις
ἀμεροληψίας καὶ ἀκεραιότητος καὶ οἱ διὰ τὴν διανοητικὴν αὐτῶν ἀνά-
πτυξιν ἔχοντες σχετικῶς τὴν ἱκανότητα νὰ εἰσδώσιν εἰς τὰς σκοτει-
νὰς καὶ περιπλόκους ὑποθέσεις καὶ νὰ φωτίζωσιν ἐν ἐπιγνώσει τοὺς
συναδέλφους αὐτῶν, ἔνθεν δὲ νὰ ἀσφαλισθῇ ἡ γνησία τῶν καταλόγων
σύνταξις καὶ πρὸ πάντων νὰ ἀφαιρηθῇ ἀπὸ τῶν νομαρχῶν καὶ τῶν ἐ-
παρχιακῶν συμβούλων τὸ δικαίωμα τῆς ἐκλογῆς τῶν ἀπαρτισόντων
τοὺς ἐτησίους καταλόγους ἐνόρκων, ἀνατιθέμενον εἰς τὰ ἀρμόδια Ἐφε-
τεῖα· ἐπὶ τῇ βράσει δὲ τῶν ἰδεῶν τούτων καὶ ὑπέβλαλον ἄλλοτε νομοσχέ-

διον ἴδιον, ὅπερ ὅμως κατῤῥίφθη εἰς τὰ κεκονιαμένα ἀρχεῖα τῆς Βουλῆς, ὡς πάντα τὰ ἀπὸ τῆς βουλευτικῆς πρωτοβουλίας ἀπορρέοντα νομοσχέδια. Ἄλλ' ἐν τούτοις ἡ γνώμη τῆς μεταρρυθμίσεως τοῦ περὶ ἐνόρκων θεσμοῦ βαθμηδὸν ἐπεκράτησε· καὶ πέρυσι μὲν ὁ κ. Ῥάλλης, ἐφέτος δὲ ὁ κ. Κοντόσταυλος, κατήρτισαν ἐπιτροπὴν πρὸς ἐπεξεργασίαν καὶ ἀναθεώρησιν νομοσχεδίου, συνταχθέντος ὑπὸ ἄλλης ἐπιτροπῆς κατὰ τὸ 1874· ἀποπερατωθείσης δὲ τῆς ἐπεξεργασίας ταύτης, καὶ ὑπεβλήθη κατὰ τὴν λήξασαν σύνοδον τὸ νομοσχέδιον τοῦτο.—Τὸ ἐπ' ἐμοὶ φρονῶ, ὅτι τὸ ὑποβληθὲν νομοσχέδιον ἱκανοποιεῖ κατὰ τὸ πλεῖστον τὸν ποθητὸν σκοπὸν τῆς ἐξησφαλίσεως τῆς ἀνωτάτης ποινικῆς δικαιοσύνης. Ἐν πρώτοις ὡς ἀπαραίτητος ὅρος πρὸς ἐκπλήρωσιν τῶν τοῦ ὄρκωτοῦ καθηκόντων καθιερώθη ἐν αὐτῷ ἡ γνώσις ἀναγκώσεως καὶ γραφῆς· ἀλλὰ προσέτι ἀναγκασία ἐθεωρήθη ἡ αὐξήσις τῶν ὄρων τῆς περιουσίας καὶ τῆς προόδου. Ἄλλ' οὐσιαστέστερα καὶ σπουδαιότερα μεταρρυθμίσεις εἶναι αἰ εἰς τὴν σύνταξιν τῶν καταλόγων καὶ τὴν ἐκλογὴν τῶν ἐνόρκων ἀφορῶσαι. Ὁ δήμαρχος κατ' αὐτὸ σχεδιάζει ἀπλῶς τὸν τοῦ δήμου κατάλογον· ἀλλὰ τὸν σχεδιασθέντα κατάλογον ἐπεξεργάζονται δ' ὁ ἐπιτροπῆς, περιλαμβάνουσαι τρία μὲν διάφορα καὶ ἕτερογενῆ στοιχεῖα, ἀλλὰ πάντα ἐπιτήδεια εἰς τὴν ἀναγκασίαν ἐργασίαν πρὸς ἀκριβῆ τοῦ καταλόγου κατάρτισιν, διότι ἐν μὲν τῇ πρωτοβάθμῳ οὕτως εἰπεῖν ἐπιτροπῇ λειτουργοῦσι τὸ τε δικαστικὸν καὶ τὸ τοῦ λαοῦ στοιχεῖον, ἐν δὲ τῇ δευτεροβάθμῳ, ἥτις κατάρτιζει ὀριστικῶς τὸν κατάλογον, προστίθεται μὲν εἰς ταῦτα καὶ τὸ διοικητικὸν στοιχεῖον, ἀντιπροσωπευόμενον ὑπὸ τοῦ νομάρχου, τοῦ οικονομικοῦ ἐφόρου καὶ τοῦ ταμίου, ἀντιπροσωπεύονται δὲ καὶ τὰ ἄλλα δύο στοιχεῖα ἐν μείζονι βαθμῷ, ἅτε μετεχόντων τῆς ἐπιτροπῆς ταύτης πάντων τῶν προέδρων τῶν δημοτικῶν συμβουλίων τῆς ἐπαρχίας καὶ τοῦ προέδρου τοῦ πρωτοδικείου, ἀνατίθεται δ' εἰς τὰ προειρημένα τρία στοιχεῖα ἀπὸ κοινῆς ἐργαζόμενα τῶν ἐνόρκων ἡ ἐκλογὴ.—Ἴσως καὶ τὸ νομοσχέδιον τοῦτο ἔχει τινὰς ἀτελείας· ἀλλ' οὐδεμίαν ἀμφιβολίαν, ὅτι τὸ πολυπρόσωπον καὶ πολυσύνθετον τῶν ἐπιτροπῶν ἐγγυᾶται πολὺ πλέον τοῦ ὑπάρχοντος νόμου τὴν ἀκριβεστέραν τῶν καταλόγων σύνταξιν καὶ τὴν ἐν τῇ ἐκλογῇ τῶν ἐνόρκων ἀποσώθησιν τῶν νῦν συμβαινόντων οἰκτρῶν ἀτοπημάτων καὶ ἐπομένως ὑπισχνεῖται τὴν σκο-

πιμωτέραν λειτουργίαν τοῦ ὀρκωτικοῦ συστήματος ἐπ' ἀγαθῶ τῆς δικαιοσύνης. Ἀτυχῶς ὅμως ἔμεινε καὶ τοῦτο τὸ νομοσχέδιον, μὴ κατορθωθείσης τῆς συζητήσεως καὶ ψηφίσεως αὐτοῦ ἐν τῇ ληξάσῃ Συνόδῳ. Εὐχνηθῶμεν τούλάχιστον νὰ περιβληθῇ ἐν τῇ προσεχεῖ Συνόδῳ τὸν μανδῦαν τοῦ νόμου. Εἶναι τοῦτο ἀπαραιτήτως ἀναγκαῖον διὰ τὴν ἀνόρθωσιν τῆς ἀνωτάτης ποινικῆς δικαιοσύνης.

Ἄλλ' ἀπαιτεῖται πρὸς ἀνόρθωσιν τῆς πολιτείας καὶ ἡ σκοπιμωτέρα διοργάνωσις τῆς ἀμέσως κατωτέρως ποινικῆς δικαιοσύνης, ἥτοι τῆς τῶν πλημμελημάτων, συντελεστικωτάτη δὲ εἰς τοῦτο πρὸ πάντων ἡ ἀσφάλεις τῆς ταχείας καταρτίσεως καὶ κοινοποιήσεως τῶν κατ' ἐρήμην ἀποφάσεων διὰ τοῦ ὀρισμοῦ ῥητῶν πρὸς τοῦτο προθεσμιῶν καὶ τῆς ταχείας ἅμα βεβαιώσεως τῶν δαπανῶν τῆς κατ' ἐρήμην διαδικασίας, ἀλλὰ προσέτι ἡ ἀπαγόρευσις τῶν ἐπικνελημμένων ἀνγκοπῶν, ἐπιτροπομένης δηλονότι μιᾶς καὶ μόνης ἀνγκοπῆς ἐν προθεσμίᾳ μικροτέρᾳ.—Ὡς ἔχει τὸ νῦν ὁ δικονομικὸς ἡμῶν νόμος, οὐδεμιᾶς προθεσμίας ὀριζομένης εἰς τὴν κατάρτισιν καὶ κοινοποίησιν τῶν ἐρήμην ἀποφάσεων, πολλάκις κοινοποιοῦνται μετὰ μακρότατον χρόνον ἢ καὶ μένουσιν ὅλως ἀκοινοποιήτοι ἐπὶ παραγραφῇ ἐνίοτε τῶν ἀντικειμένων, περὶ ὧν αἱ ἀποφάσεις. Ἄλλ' ἐπίσης δοθείσης τῆς ἐρμηνεύσεως, ὅτι ἐπιτρέπεται καὶ ἑτέρα ἀνγκοπῆ, ὅσάκις ἡ μὴ προσέλευσις τοῦ ἀνγκοπτοντος δὲν προῆλθεν ἐξ ἀπειθείας, παρέρχεται μακρὸς χρόνος ἕως οὗ τιμωρηθῇ τὸ ἀδίκημα, οὐχὶ δὲ παντάπασι σπανίως μένουσι καὶ πολλὰ τούτων ἀτιμώρητα.—Ἡ ὑπὸ τοῦ κυρίου ἐπὶ τῆς Δικαιοσύνης ὑπουργοῦ καταρτισθεῖσα πρὸ τινος ἐπιτροπῆς κατῆρτισε καὶ νομοσχέδιον περὶ τῆς κατὰ τὰ εἰρημένα συμπληρώσεως καὶ μεταρρυθμίσεως τῶν σχετικῶν ἄρθρων τῆς ποινικῆς δικονομίας, ὅπερ καὶ ὑπεβλήθη εἰς τὴν Βουλὴν κατὰ τὴν ληξάσαν Σύνοδον· ἀλλ' ἔμεινε δυστυχῶς καὶ τοῦτο ἀψήφηστον μετὰ τῶν ἄλλων δικαστικῶν νομοσχεδίων.

Ἄλλ' οὐδ' ὑπεβλήθη νομοσχέδιον, οὐδὲ προσεκλήθη ἡ γνώμη τῆς συνεργασθείσης μετὰ τοῦ Ὑπουργοῦ ἐπιτροπῆς ἐπὶ τοῦ ζητήματος τῆς προφυλακίσεως, οὐχὶ ὀλιγώτερον σπουδαίου καὶ κατεπείγοντος. Πανταχοῦ ἀλλαχοῦ ἡ προφυλάκισις περιορίσθη, καὶ μόνον παρ' ἡμῖν διατηροῦσιν ἀκεραίαν τὴν ἰσχὺν αὐτῶν αἱ γεγηρακυῖα διατάξεις ποινικῆς δικονομίας καταθληπτικῆς. Ἡ προφυλάκισις κατὰ τὴν

ὁμόφωνον θεωρίαν τῶν συγγραφέων δὲν εἶναι ποινή, προϋποθεθεῖσα ἀναγκαιῶς τὴν ἐνοχλήν τοῦ κατηγορουμένου, ἀλλὰ μέσον ἀσφαλιστικὸν τῆς τιμωρίας τοῦ τυχὸν ἀποδειχθησομένου ἐνόχου. Διὰ τοῦτο εἶναι μὲν αὕτη πολλὰκις ἀναπόφευκτος, ἀλλ' οὐχ ἤττον εἰς ὑπονοίας ἐρειδομένη, ἀνυποστάτους συνηθέστατα ἐλεγχομένους, εἶναι ἄδικος καθ' ἑαυτὴν ὡς σφραγιζομένης τῆς προσωπικῆς ἐλευθερίας τοῦ πολίτου χάριν τοῦ κοινωνικοῦ συμφέροντος. Ἐνεκα τούτου δέον πρῶτον μὲν νὰ τάσσηται εἰς αὐτὴν ἀνώτατόν τι χρονικὸν ὄριον οὐ ἐπέκεινα δὲν δύναται νὰ παραταθῆ, δεύτερον δὲ καὶ κυριώτατον δέον νὰ μὴ ἦναι ὑποχρεωτικὴ, ἀλλὰ νὰ ἐπιτρέπηται τῷ δικαστῇ ἢ δι' ἐγγυήσεως ἀπόλυσις τοῦ κατηγορουμένου.—Ἀλλὰ καὶ ἄλλως εἰς τὰς πολιτείας εἶναι χρήσιμος ὁ περιορισμὸς τῆς προφυλακίσεως, διότι ἢ προφυλακίσις καὶ ὁ φόβος τῆς παρατάσεως αὐτῆς εἶναι συνήθως τῶν φυγοδικιῶν ἢ ἀφορμὴ, ἐξ ὧν σπουδαϊότατα ζημιοῦται ἢ δημοσίαι τάξεις. Ἐν Γαλλίᾳ ἀπὸ πολλοῦ μετεβλήθησαν αἱ πρότερον ἰσχύουσαι διατάξεις καὶ νῦν ἐκ τῆς κρίσεως ὅλως τοῦ δικαστοῦ ἐξήρηται ἢ δι' ἐγγυήσεως ἢ ἄνευ ἐγγυήσεως ἀπόλυσις τοῦ κατηγορουμένου, ἐφ' οἷωδήποτε κακουργήματι καὶ ἂν διατελῆ ὑπόδικος. Ὡσαύτως ἡ νεωτέρα γερμανικὴ δικονομία εἰς τὴν κρίσιν τοῦ δικαστοῦ ἐπαφίησι τὴν ἀπόλυσιν τοῦ κατηγορουμένου, οὐδενὸς ἀδικήματος ἢ κατηγορίας προσώπων ἐξαιρουμένων· γνωστότατον δὲ, ὅτι ἐν Αὐστρίᾳ προσφάτως ἐψηφίσθη καὶ νόμος, ὑποχρεῶν τὸ δημόσιον εἰς τὴν ἀπότισιν ἀποζημιώσεων πρὸς τοὺς ἀποδειχθέντας ἀθώους· καὶ μόνον ἐν Ἑλλάδι ἐπικρατεῖ ἔτι τὸ τρισβάρβαρον σύστημα τῆς ἐπὶ παντὶ σχεδὸν ἀδικήματι ὑποχρεωτικῆς προφυλακίσεως καὶ τῆς πολυχρονίου παρατάσεως τῶν προφυλακίσεων, ἐξ οὗ προσέρχονται ἀδικιώταται τῆς προσωπικῆς ἐλευθερίας καὶ πολύμηνοι καὶ ἔστιν ὅτε πολυετῆς παραβιάσεις, καταστρέφουσαι ἐξ ὀλοκλήρου τοὺς δυστυχεῖς ὑποδίκοις, προκύπτουσι δ' ἀναγκαιῶς καὶ ἀπειράριθμοι φυγοδικίαι, θανασίμως τραυματίζουσαι τὴν δημοσίαν τάξιν.—Τὸ ἐλληνικὸν κοινοβούλιον ἔχει ὑπατον καθῆκον νὰ ἀσχοληθῆ ἐπείγοντως καὶ εἰς τὴν μεταρρύθμισιν τῶν περὶ προφυλακίσεως ἀπηνῶν διατάξεων τῆς ἡμετέρας ποινικῆς δικονομίας, ἀπαλλάσσον τὴν πολιτείαν μάστιγος τοσοῦτον βδελυρᾶς.

Οὐχ ἤττον ἀνάγκη νὰ στραφῆ ἢ προσοχὴ τοῦ τόπου καὶ εἰς τὴν

μεταβολὴν διατάξεων τινῶν τῆς πολιτικῆς δικονομίας, παρακωλυουσῶν τὴν ταχθεῖαν καὶ ἀκριβῆ τῆς ἀστικῆς δικαιοσύνης ἀπονομὴν, διότι, ἂν ἀρχικὴ καὶ θεμελιακὴ βάσις ἀγαθῆς πολιτικῆς κατστάσεως δύναται ὄντως νὰ θεωρηθῆ ἡ ἔρρυθμος καὶ κανονικὴ τῆς ποινικῆς δικαιοσύνης λειτουργία, ἐπιστέγασμα καὶ κορωνὶς αὐτῆς εἶναι ἡ ταχθεῖα καὶ ἀκριβὴς λειτουργία τῆς ἀστικῆς δικαιοσύνης. Καὶ εἶναι μὲν βεβαίως δυσχερὲς ἔργον ἡ κατάρτισις δικονομικῆς νομοθεσίας, ἀσφαλιζούσης ἐν ταύτῳ τὴν τε ταχύτητα καὶ ἀκριβείαν ἐν τῇ ἀπονομῇ τῆς ἀστικῆς δικαιοσύνης· ἀλλ' ὑπάρχουσι τινες δικονομικαὶ διατάξεις, ὧν μακρὸς χρόνος ἀπέδειξε τὸ ἐλαττωματικὸν καὶ κατ' ἀκολουθίαν τὸ μεταρρυθμιστέον. Ὁ θεσμὸς τῆς ἀποπείρας τοῦ συμβιβασμοῦ, ὅστις οὐ μόνον προσβάλλει κατὰ θεωρίαν αὐτὰς τὰς ἀρχὰς τοῦ δικαίου, ἀλλὰ καὶ ζημιωδέστατος πρακτικῶς εἶναι, διότι, κατ' οὐδὲν συμβαλλόμενος εἰς τῶν διαφορῶν τὴν συμβιβαστικὴν διάλυσιν, παρεμβάλλει μόνον προσκόμματα εἰς τὴν ταχθεῖαν τῶν ὑποθέσεων διεξαγωγὴν, ἀναβάλλον μὲν τὴν εἰσαγωγὴν καὶ ἐκδίκασιν τῶν συνήθων ὑποθέσεων ἐπὶ τινὰ χρόνον, ἐπάγων δὲ διαίρησιν μεταξὺ συνοπτικῶν καὶ συνήθων, ἐξ ἧς προκαλοῦνται πολλάκις δυσχέρειαι περὶ τὴν ἐκτίμησιν τοῦ χαρακτῆρος τῶν ὑποθέσεων, καὶ ἐπέρχεται ἐπὶ ζημίᾳ τῶν διαδίκων ἀποροίφεις ἀγωγῶν καὶ παραπομπῶν αὐτῶν ἀπὸ τῆς συνοπτικῆς εἰς τὴν συνήθη διαδικασίαν· ὁ θεσμὸς ἰδιαιτέρων ἐμπορικῶν δικαστηρίων πρὸς ἐκδίκασιν πρωτόδικον τῶν ἐμπορικῶν ὑποθέσεων, ὅστις οὐ μόνον ἐλέγχει ἐπιστημονικὴν ἀνακολουθίαν καὶ προκαλεῖ μάλιστα τὴν σύγχυσιν καὶ τὸ ἀνομοιόμορφον, διότι ἐν τοῖς πλείστοις μὲν νομοῖς δικάζουσιν αὐτὰ ταῦτα τὰ πρωτοδικεῖα ὡς ἐμποροδικεῖα, αὐτῶν δὲ τῶν εἰδικῶν ἐμποροδικῶν αἱ ἀποφάσεις ἐκκαλοῦνται ἐνώπιον τακτικῶν δικαστῶν, ἀλλὰ καὶ προκαλεῖ πλειστάκις δυσχερείας περὶ τὸν χαρακτηρισμὸν τῶν διαφορῶν καὶ ἄλλα ζητήματα νομικά, ἄλλως παρ' ἄλλων λυόμενα, ἐκ τούτου δὲ φρικώδης βραδύτης καὶ ἀπαρῆται μέγισται καὶ ἀφρανισμὸς πολλάκις τῶν διαδίκων. Ὁ θεσμὸς, καθ' ὃν ἀκυρότης ἐπέρχεται ἐκ τῆς παραβιάσεως οὐσιωδῶν δικονομικῶν διατάξεων, οὐ μόνον ὁσάκις ὑπέστη ἐξ αὐτῆς ἡ κινδυνεύει νὰ ὑποστῇ ἄδικον κατ' οὐσίαν τῶν δικαιωμάτων καὶ συμφερόντων αὐτοῦ ζημίαν ὁ προσάσων τὴν ἀκυρότητα διάδικος, ἀλλὰ καὶ ὁσάκις οὐδαμῶς ἐζημιώθη ἡ κινδυνεύει νὰ ζη-

μιωθῆ, καὶ ἄλλοι τινὲς δικονομικοὶ θεσμοὶ περὶ ὧν ἐπραγματεύθη
ἄλλοτε κατ' ἔκτασιν, εἶναι προφανῶς ἀναγκαῖον νὰ μεταρρυθμισθῶσι
πρὸς ἀκριβεστέραν καὶ ταχυτέραν τῆς ἀστικῆς δικαιοσύνης ἀπονομήν.

Εὐλατῶν νὰ ἐπέλθῃ ἐν τῇ προσεχεῖ τῆς Βουλῆς Συνόδῳ καὶ
τῶν μεταρρυθμίσεων τούτων ἡ πραγματοποίησις, ψηφίζομένων τῶν
προσηκόντων σχετικῶν νομοσχεδίων.

Ἐν Ἀθήναις κατὰ Ἀπρίλιον τοῦ 1884.

ΘΕΟΔΩΡΟΣ Α. ΦΛΟΓΑΙΤΗΣ

M. F. SUPPÉ

Ὁ περιπαθὴς Μουσουργὸς τοῦ γλυκυτάτου μελοδράματος «*Jour et Nuit.*»